

Nr 3.

Ankom till riksdagens kansli den 19 maj 1930 kl. 11 e. m.

Sammansatt bevillnings- och andra lagutskotts utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om vissa ändringar i förordningen den 1 juni 1923 (nr 140) angående tillverkning och beskattning av maltdrycker m. m. ävensom i ämnet väckta motioner.

I en den 7 februari 1930 dagtecknad proposition, nr 156, vilken hänvisats till bevillningsutskottet, i vad den avser förslag till vissa författningsändringar, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, bland annat föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

dels förordning om vissa ändringar i förordningen den 1 juni 1923 (nr 140) angående tillverkning och beskattning av maltdrycker,

dels ock förordning om ändrad lydelse av 12 § förordningen den 8 maj 1925 (nr 119) angående försäljning av vissa alkoholfria och därmed jämförliga drycker.

Förenämnda förslag hava i det följande återgivits samt därvid betecknats såsom *Kungl. Maj:ts förslag*.

Till bevillningsutskottets behandling hava jämväl överlämnats tre i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen:

1) de likalydande motionerna nr 284 i första kammaren av herr *Clemedtson* och nr 441 i andra kammaren av herrar *Borggren* och *Törnkvist* i Bjuv, i vilka hemställts,

»att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta utarbeta och för riksdagen framlägga förslag till lagbestämmelser, varigenom för användande av sackarin i läskedrycker uppställas samma villkor, som nu beträffande svagdricka föreslagits i det vid Kungl. Maj:ts proposition nr 156 fogade förslaget till förordning om vissa ändringar i förordningen den 1 juni 1923 (nr 140) angående tillverkning och beskattning av maltdrycker»;

2) motionen nr 442 i andra kammaren av herrar *Weibull* och *Nygren*, vilka hemställt, »att Kungl. Maj:ts proposition nr 156 måtte av riksdagen avslås».

Vidare hava följande tre under motionstiden vid riksdagens början väckta motioner, avseende ändringar i maltdryckstillverkningsförordningen, hänvisats till bevillningsutskottet, nämligen:

1) de likalydande motionerna nr 149 i första kammaren av herr *Bärg* m. fl. och nr 224 i andra kammaren av herr *Bengtsson* i Norup m. fl., i vilka hemstälts,

»att riksdagen måtte för sin del antaga

dels följande förslag till förordning om ändring av förordningen den 1 juni 1923 (nr 140) angående tillverkning och beskattning av maltdrycker:

Härigenom förordnas, dels att 4 §, 12 § 1 mom., 15 § 1 mom. samt 37 § 2 mom. i förordningen den 1 juni 1923 angående tillverkning och beskattning av malt-drycker, 4 § i nedan angivna delar, skola erhålla följande ändrade lydelse, dels ock att sista stycket i 49 § av samma förordning skall upphöra att gälla:

4 §.

Maltdryck — — — proppen.

Har vid tillverkning av svagdricka använts sackarin, dulcin eller annat liknande konstgjort sötningsmedel, skall kärl, å vilket drycken utlämnas från bryggeriet, vara försett med uppgiften »Innehåller konstgjort sötningsmedel».

Anbringande av stämpel å kärl eller å kork eller propp ävensom av uppgift om användning av konstgjort sötningsmedel, som ovan sagts, skall äga rum enligt av kontrollstyrelsen meddelade anvisningar.

När — — — etiketten.

Vad — — — kärl.

12 §.

1. I skattepliktigt bryggeri må för tillverkning av maltdrycker användas endast torkat, rostat eller bränt kornmalt, humle, jäst och vatten samt under de villkor, kontrollstyrelsen föreskriver, sockerkulör; dock att vid tillverkning av svagdricka må användas sackarin, dulcin eller annat liknande konstgjort sötningsmedel.

15 §.

1. I skattepliktigt bryggeri må, med undantag av spannmål ävensom i fall, vilka avses i 12 §, socker samt sackarin, dulcin eller annat liknande konstgjort sötningsmedel, icke finnas ämne, som kan vid tillverkning av maltdrycker användas i stället för malt; dock må i bryggeri, där tillverkning av läskedrycker bedrivs, socker och nyssnämnda konstgjorda sötningsmedel, som erfordras för tillverkning av sådana drycker, förvaras under de villkor kontrollstyrelsen kan meddela.

37 §.

2. I skattefritt bryggeri må sackarin, dulcin eller annat liknande konstgjort sötningsmedel ej användas vid tillverkning av annan maltdryck än svagdricka.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1930.

dels också följande förslag till förordning om ändring av 12 § i förordningen den 8 maj 1925 (nr 119) angående försäljning av vissa alkoholfria och därmed jämförliga drycker:

Härigenom förordnas, att 12 § i förordningen den 8 maj 1925 angående försäljning av vissa alkoholfria och därmed jämförliga drycker skall i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

Vid — — — beredas.

Annan maltdryck än svagdricka må ej utlämnas, där den veterligen är försatt med sackarin, dulcin eller annat liknande konstgjort sötningsmedel.

Svagdricka, som veterligen är tillsatt sackarin, dulcin eller annat liknande konstgjort sötningsmedel, må icke förvaras på försäljningsstället annat än å kärl, som på tydligt framträdande sätt är försett med uppgiften »Innehåller konstgjort sötningsmedel». Därest vid utminutering svagdricka till köpare utlämnas å tillslutet kärl, skall kärlet vara försett med nämnda beteckning.

På — — — maltdryck.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1930.»

2) motionen nr 235 i andra kammaren av herr *Weibull*, däri hemställts,

»att riksdagen måtte för sin del besluta sådan ändring i kungl. förordningen angående tillverkning och beskattning av maltdrycker, § 12 m. fl., att visst tillskott av ris, majs eller dylikt tillåtes vid tillverkning av maltdrycker klass III för export».

Berörda proposition och sex motioner hava behandlats av sammansatt bevilnings- och andra lagutskott.

Beträffande vad föredragande departementschefen vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t anfört till motivering för de med propositionen framlagda förslagen får det sammansatta utskottet, i den mån redogörelse ej lämnas här nedan, hänvisa till ovannämnda statsrådsprotokoll.

Vidkommande vad de särskilda motionärerna anfört till stöd för sina förslag, i den mån detta icke här nedan återgivits, tillåter sig utskottet hänvisa till motionerna.

Användning av sackarin och liknande sötämnen är för Sveriges vidkommande icke i lag förbjuden i annan mån än att för avsalu avsedda rusdrycker och maltdrycker icke få innehålla sackarin. I fråga om rusdrycker är förbud mot sådan användning stadgat i 6 § i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker. Bland de råämnena, som enligt 12 § i förordningen den 1 juni 1923 angående tillverkning och beskattning av maltdrycker få användas vid tillverkning i skattepliktigt bryggeri, är sackarin eller liknande ämne icke medtaget och för de skattefria bryggerierna finnes förbud mot användning vid tillverkning och mot förvaring i bryggeriet av sackarin stadgat i 15 § 1 mom. och 37 § 2 mom. i samma förordning. 4 § i förordningen angående försäljning av pilsnerdricka innehåller bestämmelse, att pilsnerdricka, som är försatt med sackarin, icke får hållas till salu. En motsvarande bestämmelse i 12 § i för-

Användningen av sackarin i svagdricka.

Gällande bestämmelser.

ordningen den 8 maj 1925 angående försäljning av vissa alkoholfria och därmed jämförliga drycker stadgar förbud mot utlämning av maltdryck, som vederligen är försatt med något för hälsan skadligt ämne eller med sackarin.

Sackarin såsom tillsats till närings- och njutningsmedel.

Sackarin (ortobenzoesyresulfinid) är ett vitt kristalliniskt pulver, som anses vara upp till 550 gånger sötare än socker. Det framställes ur det i stenkolsfjäran förekommande kolvätet toluol. I handeln förekommer det under olika namn, såsom sackarin, sackarina, sackarinos o. s. v. Ett med sackarin likartat sötämne är dulcin (paraphenetolcarbamid), som i egenskap av sötningsämne anses vara av sämre kvalitet än sackarin och som lärer i vårt land mera sällan komma till användning. Dulcin angives vara omkring 200 gånger sötare än socker. Alla konstgjorda ämnen, vilka kunna användas som sötningsämne och hava högre söthetsgrad än raffinerat rör- eller betsocker men icke sistnämnda ämnens näringsvärde, hava ansetts inbegripna under det beträffande maltdrycker gällande sackarinförbudet.

Rörande sackarinets hälsofarlighet hava meningarna varit delade. I vissa främmande länder har användningen av sackarin ansetts menlig för hälsan. Sålunda uppgives sackarinets förmenta hälsofarlighet hava föranlett eller bidragit till införandet av sackarinlagstiftning i Danmark, Norge, Österrike och Amerikas förenta stater. I detta sammanhang må emellertid nämnas, att en sedan år 1926 i Tyskland gällande lag angående konstgjorda sötämnen innehåller förbud mot användning av dylika ämnen inom livsmedelsfabrikationen men däremot medger användning av samma ämnen vid tillverkning av läskedrycker och svagare, överjasta maltdrycker, dock under villkor att å varan finnes tydlig beteckning om närvaro av sådant ämne. Sötämnet dulcin får dock icke tillsättas till större myckenhet än 0.3 gram för liter, vilket motiverats med att användning av dulcin i större utsträckning kan vara menlig för hälsan.

Vad angår Sverige har medicinalstyrelsen vid olika tillfällen uttalat såsom sin mening, att sackarin och därmed jämförliga ämnen, använda som sötningsmedel för njutnings- och näringsmedel, ej äro att betrakta såsom hälsomenliga.

Förutom av sanitära skäl har införandet av sackarinlagstiftning påyrkats med hänsyn till det illojala användande av sackarin, vartill tillverkare av vissa varor låtit sig förleda. På grund av sackarinets prisbillighet i förhållande till dess stora söthetsgrad finna nämligen en del näringsidkare med sin fördel förenligt att vid tillverkningen av varor, för vilka erfordras sötningsmedel, använda sackarin i stället för socker, varigenom allmänheten lockas att köpa en vara, som utgives vara av högre kvalitet än den verkliga och som betingar ett pris över dess verkliga värde.

Frågan om allmän sackarinlagstiftning.

Frågan om en allmän reglering av handeln med och användningen av sackarin har vid flera tillfällen varit föremål för utredning. Även sedan i den av 1903 års riksdag antagna förordningen angående tillverkning och beskattning av maltdrycker sackarinförbud införts beträffande maltdrycker, har frågan om åtgärder till förhindrande av sackarinets förekomst i dylika drycker därvid varit föremål för särskild uppmärksamhet. Oaktat förbudet har det nämligen

ingalunda varit ovanligt, att sackarinhaltiga maltdrycker hållits till salu, och man har gjort gällande, att ett effektivt upprätthållande av sackarinförbudet icke kan ernås, med mindre en generell sackarinlagstiftning genomföres.

I anledning av motioner vid 1902 års riksdag hemställde riksdagen i skrivelse den 20 maj 1902, nr 143, att Kungl. Maj:t måtte låta utreda, vilka särskilda åtgärder beträffande importen av och rörelsen med artificiella sötämnen borde vidtagas, samt därefter för riksdagen framlägga förslag till de närmare bestämmelser, vartill denna utredning kunde föranleda. Riksdagen återopade därvid även de olägenheter, som hotade den för landet så ytterst viktiga nykterhetsrörelsen, om svagdricka och övriga icke berusande läskedrycker genom sackarintillsats försämrades. 1902 års riksdag.

I proposition, nr 172, till 1911 års riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag till förordning angående införsel, tillverkning och försäljning av sackarin m. m. 1911 års riksdag. Däri hänvisades till att sackarinet ägde en avsevärd användning inom landet, framförallt vid tillverkningen av läskedrycker, och uttalades farhågor för att detsamma på allt flera områden skulle uttränga sockret. Det av Kungl. Maj:t framställda förslaget, som grundade sig på ett av kommerskollegium den 29 december 1903 avgivet samt sedermera av kontrollstyrelsen överarbetat förslag till sackarinlag, innebar i stort sett förbud mot tillverkning och användning av sackarin för andra ändamål än medicinska och vetenskapliga. Införsel och försäljning av sackarin skulle endast äga rum genom apotekare enligt närmare angivna bestämmelser. I enlighet med bevillningsutskottets hemställan biföll första kammaren propositionen. Däremot blev densamma avslagen i andra kammaren. Genom kamrarnas stridiga beslut hade frågan sålunda förfallit.

I anslutning till en framställning av hushållningssällskapens år 1913 i Stockholm samlade ombudsmöte bemyndigade Kungl. Maj:t genom beslut den 5 december 1913 chefen för finansdepartementet att tillkalla särskilda sakkunniga för att inom departementet verkställa utredning rörande behovet av förändrad lagstiftning i fråga om införsel, tillverkning och användning av sackarin och andra konstgjorda sötningsmedel ävensom avgiva det förslag, vartill utredningen kunde föranleda. De tillkallade sakkunniga avgåvo den 23 november 1915 betänkande med förslag till förordning angående sackarinhaltiga närings- och nyttningsmedel samt förordade däri i huvudsak förbud mot att vid yrkesmässig tillverkning av närings- och nyttningsmedel tillsätta sackarin samt att saluhålla sackarinhaltiga dylika medel. De sakkunniga anförde, att härigenom visserligen ej på samma sätt som genom ett absolut sackarinförbud erhöles de säkra garantier för avhjälpan av de olägenheter av ekonomisk art, som sackarinanvändningen ansetts medföra för statskassan och de inhemska näringarna samt för undanröjande av de farhågor, som möjligen ur sanitär synpunkt kunde hysas mot användningen av sackarin. Då emellertid förbrukningen härav så gott som uteslutande syntes äga rum inom den fabriksmässiga framställningen av svagdricka och läskedrycker och någon nämnvärd olägenhet av den rättighet för allmänheten att för eget bruk använda sackarin, som Sackarinsakkunnigas förslag år 1915.

för det dåvarande funnes, ej yppat sig, ansågo sig de sakkunniga böra förorda en sackarinlag av nyssnämnda innebörd.

Över de sakkunnigas förslag avgåvos yttranden av kommerskollegium, medicinalstyrelsen och kontrollstyrelsen.

Kommerskollegium förklarade sig icke hava något att erinra mot de principer, varpå den föreslagna lagstiftningen grundats.

Medicinalstyrelsen erinrade om den av styrelsen tidigare uttalade uppfattningen, att sackarin, använt såsom sötningsmedel för varjehanda njutnings- och näringsämnen, icke vore att anse såsom hälsomenligt. I följd härav hyste styrelsen ej ur hygienisk synpunkt betänkligheter att medgiva sackarins användning till sötning av sådana ämnen, dock under uttryckligt förbehåll, att det vid försäljning av med sackarin försatt närings- eller njutningsmedel skulle tydligt angivas, att detta vore sackarinhaltigt.

Kontrollstyrelsen uttalade, att det framlagda författningsförslaget enligt styrelsens mening vore ägnat att tillgodose de synpunkter, som åberopats såsom skäl för införande av sackarinförbud. Styrelsen ville emellertid ifrågasätta, huruvida den dåvarande tidpunkten kunde anses vara den lämpligaste för förslagets genomförande med hänsyn till då rådande kristid.

Livsmedels-
lagstiftnings-
kommitténs
förslag i sac-
karinfrågan
år 1916.

I sammanhang med tillsättandet av 1916 års livsmedelslagstiftningskommitté anbefallde Kungl. Maj:t kommittén att taga de sakkunnigas förslag till sackarinlag jämte däröver avgivna yttranden i övervägande vid fullgörande av sitt uppdrag. Kommittén, som ansåg ett uppskov med sackarinfrågans lösning icke vara önskvärt, avgav den 24 november 1916 särskilt utlåtande i ärendet, i vilket kommittén underströk behovet av sackarinlagstiftning och principiellt anslöt sig till de sakkunnigas förslag, ehuru med en del erinringar mot förslagets detaljer.

Kommerskollegium, som i ärendet inhämtat yttranden från dels svenska bryggareföreningen och dels tre läskedrycksfabrikanter i Stockholm, förklarade sig i utlåtande över kommitténs förslag icke i allmänhet hava något att erinra i sak. Med hänsyn till vad nämnda läskedrycksfabrikanter hade anfört hemställde emellertid kollegium, att det tillsvidare måtte få anstå med författningarnas ikraftträdande. Såväl bryggareföreningen som nyssnämnda läskedrycksfabrikanter underströko angelägenheten av att användningen av sackarin bleve, främst i syfte att förhindra illojal konkurrens, i lag reglerad och anslöte sig till kommitténs förslag. Bryggareföreningen uttalade därjämte som sin mening, att omständigheterna påkallade ett ofördröjligt genomförande av den föreslagna lagstiftningen, varemot läskedrycksfabrikanterna i motsats härtill funno den dåvarande tidpunkten oläglig för förslagets genomförande med hänsyn till den på grund av kristiden rådande knappa sockertillgången.

Medicinalstyrelsen erinrade i sitt utlåtande om sitt tidigare gjorda uttalande, att sackarin, använt såsom sötningsmedel, icke vore att anse såsom hälsomenligt. Kommittén hade anfört, att sockret med hänsyn till dess stora användning i livsmedelsberedningen måste betraktas som ett av våra viktigaste näringsmedel samt att det därför vore en angelägenhet av största vikt, att sockret

som sötningsmedel icke undanträngdes av sackarinet, vilket helt och hållet saknade näringsvärde. Medicinalstyrelsen hölle för sin del före, att socker i vissa fall användes enbart såsom sötningsmedel, d. v. s. snarast som krydda utan avseende fäst vid tillgodogörande av dess näringsvärde. Så vore fallet vid beredande av läskedrycker och i huvudsak med sylter, safter, marmelad m. m. dylikt, som väl knappast förtärdes för näringsvärdets skull. Det vore därför enligt styrelsens mening likgiltigt, om sötningsmedlet, särskilt i läskedryckerna, utgjordes av socker eller sackarin. Då vidare sackarin icke enligt styrelsens åsikt vore hälsomenligt, syntes intet annat skäl föreligga för förbud mot dess användning som sötningsmedel i sådana till förtäring avsedda blandningar som de ovannämnda än det av kommittén anförda, att den oredlighet i livsmedelshandeln borde förhindras, varigenom till näringsvärdet underhålliga om ock icke hälsovådliga varor utbjödes under beteckning eller uppgifter, ägnade att vilseleda köparen om varans näringsvärde och beskaffenhet i övrigt. Dylik oredlighet syntes styrelsen dock böra kunna stävjas genom deklarationstvång för alla till förtäring avsedda varor, vilka innehölle sackarin, och stränga straffbestämmelser för åsidosättande av föreskriven deklarationsplikt. Styrelsen, som i varje fall fann den dåvarande tidpunkten olämplig för den föreslagna sackarinlagstiftningens ikraftträdande, ansåge sig förhindrad tillstyrka förbud mot yrkesmässig tillverkning och saluhållande av sackarinhaltiga njutningsmedel (läskedrycker).

Kontrollstyrelsen vidhöll i utlåtande över kommittéförslaget sin uppfattning, att tidpunkten för det dåvarande vore olämplig för genomförande av en sackarinlagstiftning. Styrelsen ansåg, att gällande förbud mot användning av sackarin och liknande sötämnen vid tillverkning av maltdrycker samt mot förvaring i bryggeri av sådana surrogat borde bibehållas ävensom att tillsynen över efterlevnaden av detta förbud fortfarande skulle utövas av kontrolltjänstemännen vid maltdryckstillverkningen.

I sitt den 28 november 1921 dagtecknade betänkande med förslag till livsmedelslag m. m. behandlade livsmedelslagstiftningskommittén även frågan om användningen av konstgjorda sötningsmedel i livsmedel. Efter att hava erinrat om sitt framlagda förslag till sackarinfrågans ordnande anförde kommittén, att den under sitt arbete med bestämmelser angående ett antal livsmedel funnit, att de syften, man velat vinna genom allmänna bestämmelser om användningen av sackarin, skulle i alla praktiskt viktiga fall minst lika säkert nås genom att bland stadganden i livsmedelslagens följdförfattningar införa förbud mot användningen av konstgjorda sötningsmedel i de fall, där sådan tillsats kunde ifrågakomma. — De av kommittén avgivna förslagen hava ännu icke föranlett någon statsmakternas åtgärd.

Livsmedelslagstiftningskommitténs behandling av sackarinfrågan i 1921 års förslag till livsmedelslag.

Införandet i Sverige av förbud mot tillverkning och försäljning av sackarinhaltiga maltdrycker kan sägas hava skett utan direkt samband med spörsmålet om en särskild lagstiftning rörande reglering av användningen av sackarin.

Tillkomsten av sackarinförbudet beträffande maltdrycker.

Frågan om förbud mot användningen av sackarin vid tillverkning av maldrycker bragtes första gången på tal i det betänkande, som år 1900 avgavs av den år 1898 tillsatta kommittén för revision av gällande stadganden angående försäljning av vin och maldrycker m. m. Kommittén avgav emellertid intet förslag i sackarinfrågan utan inskränkte sig till det uttalandet att, då det under kommitténs arbeten kommit till dess kännedom, att sackarin i stor utsträckning användes vid tillverkning av maldrycker, samt detta måste anses såsom ett missbruk till olägenhet för den konsumerande allmänheten, vilket icke borde vara tillåtet, det syntes kommittén vara av vikt, att lagstadganden kunde åstadkommas till förhindrande därav. Kommittén hade därför ansett sig böra fästa Kungl. Maj:ts uppmärksamhet å förhållandet.

I den av 1903 års riksdag antagna förordningen angående tillverkning och beskattning av maldrycker infördes förbud mot användning och förvaring av sackarin i skattepliktigt eller skattefritt bryggeri. Såsom motiv till förbudet anfördes i den till grund för den nya förordningen liggande, av 1902 års maldryckskommitté verkställda utredningen, att, enligt vad verkställda analyser givit vid handen, förfalskning av maldrycker, särskilt svagdricka, synnerligen ofta ägde rum genom användande av sackarin och att bestämmelser om förbud mot användningen av sackarin i bryggeri därför vore erforderliga.

I 1905 års förordning angående försäljning av vin och öl upptogs bestämmelse om förbud mot försäljning av vin och öl, som försatts med sackarin. I Kungl. Maj:ts proposition i ämnet till 1905 års riksdag, nr 101, anfördes såsom motiv för sådant förbud, att i 1903 års maldryckstillverkningsförordning funnes stadgat förbud mot att vid tillverkningen av maldrycker använda sackarin. Detta hade, vad särskilt de skattepliktiga bryggerierna beträffade, föranletts därav att sackarin i viss mån kunde ersätta malt och därjämte motiverats av en önskan att tillse, att de i handeln tillgängliga maldryckerna vore oförfalskade. Detta mål nåddes emellertid endast ofullständigt genom förbudet i tillverkningsförordningen, enär detta ej hindrade tillsättande av sackarin, sedan drycken utlämnats från bryggeriet. Förbudet borde därför fullständigas genom ett stadgande i försäljningsförordningen, att maldryck, försatt med sackarin, ej finge hållas till salu; och syntes detsamma böra gälla även om vin.

Motsvarande bestämmelse infördes jämväl i 1905 års förordning angående försäljning av tillagade alkoholfria drycker samt svagdricka. I Kungl. Maj:ts proposition i ämnet till 1905 års riksdag, nr 102, var sådan bestämmelse icke upptagen. Det särskilda utskott, som hade att behandla propositionen, ansåg det emellertid vara erforderligt, att uttrycklig föreskrift meddelades därom att svagdricka, som försåldes, icke finge vara försatt med något för hälsan skadligt ämne eller med sackarin. Då enligt gällande bestämmelser sackarin icke finge användas vid tillverkning av svagdricka men sackarin kunde bliva tillsatt drycken i salufärdigt tillstånd, syntes enligt utskottets mening ett tydligt förbud mot detta ämnes förekomst i svagdricka, som saluhölles, icke få anses överflödigt.

Enligt en anmärkning till nummer 207 i nu gällande tulltaxa, liksom enligt 1911 års tulltaxa, må sackarin och andra konstgjorda sötningsmedel införas till riket allenast av apoteksföreståndare eller, på medicinalstyrelsens eller vissa vetenskapliga institutioners tillstyrkan, av vetenskapsmän till begagnande för vetenskapliga ändamål, eller ock, efter kommerskollegiets prövning, av näringsidkare, som styrker sig hava behov av dylika varor för åstadkommande av sina tillverkningar. Handeln inom landet med sackarin och andra konstgjorda sötningsmedel är däremot helt fri.

Införsel av sackarin.

Från svagdricksbryggeriernas sida hava under senare år vid upprepade tillfällen krav framförts därom, att sackarinförbudet beträffande svagdricka måtte upphävas. Sålunda hemställde Sveriges svagdricksbryggareförening i skrivelse till kontrollstyrelsen den 14 september 1926 om vidtagande av åtgärder i syfte, att svagdricksbryggerierna finge vid sin tillverkning använda sackarin, varvid föreningen framhöll, att sackarinförbudet alltsedan bestämelse härom infördes i 1903 års maltdryckstillverkningsförordning verkat hämmande på svagdricksindustrien. Allmänheten hade vant sig vid ett svagdricka med sötaktig smak och önskade alltjämt erhålla sådant. Sedan genom lagändring möjlighet beretts att kunna använda socker och sirup, hade olägenheten i någon mån borteliminerats, men användningen av dessa ämnen verkade icke tillfyllest, enär de under jäsningens gång försvunne och drickat däri- genom förlorade sin sötaktiga smak. Föreningen föreslog emellertid, att förbudet endast så tillvida borde upphävas, att sackarin i viss begränsad mängd skulle få användas, förslagsvis ett gram per hektoliter dricka. I särskilda skrivelser till kontrollstyrelsen tillkännagåvo ett stort antal enskilda svagdricksbryggare sin anslutning till nämnda hemställan.

Framställningar om upphävande av sackarinförbudet beträffande svagdricka.

I en den 9 februari 1927 till finansdepartementet inkommen skrivelse anhöllo styrelserna för nordvästra Skånes bryggeriidkareförening och sydvästra Skånes bryggeriidkareförening om sådan författningsändring, att landets svagdricksbryggare berättigades vid tillverkning av svagdricka till viss myckenhet använda sackarin. I denna framställning gjordes gällande, att det i maltdryckstillverkningsförordningen meddelade förbudet mot användning av sackarin vid tillverkning av maltdrycker haft till följd, att det blivit så gott som omöjligt för svagdricksindustrien att kunna tillhandahålla ett välsmakande och hållbart svagdricka. Därest en svagdricksbryggare för att förbättra varans kvalitet skulle begagna sig av sina möjligheter att vid tillverkningen använda socker eller hålla stamvörtens extrakthalt uppe vid den medgivna högsta gränsen av 6 procent, skulle detta medföra minskad hållbarhet hos drycken samt leda till en sådan fördyring av densamma, att många svagdrickskonsumer överginge att i stället inköpa starkare maltdrycker. Socker kunde dessutom icke användas i vilken utsträckning som helst, enär detsamma såsom ett extraktgivande ämne lätt kunde medföra ökning av alkoholhalten ut-

över den medgivna. Enda möjligheten för svagdricksbryggarna att utan för-
dyring eller åstadkommande av risker för alkoholhaltens ökning över med-
given gräns kunna tillverka ett välsmakande och hållbart dricka vore enligt
nämnda föreningars mening, att sackarin i begränsade mängder finge använ-
das vid tillverkningen. Några bärande skäl mot ett medgivande i denna rikt-
ning ansågo föreningarna icke föreligga, och de åberopade, att det icke vore
förbjudet att använda sackarin vid framställningen av livsmedel i allmän-
het, exempelvis läskedrycker, sockerbagerivaror och konfekt.

Över denna framställning avgav kontrollstyrelsen yttrande den 30 augusti
1927 och hemställde däri, att densamma icke måtte föranleda till någon Kungl.
Maj:ts åtgärd. Styrelsen erinrade om att i samband med de år 1923 vidtagna
ändringarna i maltdryckslagstiftningen stadgande hade intagits i maltdrycks-
tillverkningsförordningen om att stamvörtens extrakthalt i maltdryck icke
finge understiga 4 procent. Härigenom hade under alla förhållanden garanti
erhållits för att icke svagdricka med otillbörligt låg extrakthalt tillverkades.
I övrigt förefunnes emellertid alltjämt möjligheter att täcka brister i fråga
om en maltdrycks kvalitet med tillhjälp av sackarin. Upprätthållandet av
sackarinförbudet hade visat sig vara förbundet med stora svårigheter. All-
mänt vore känt, att svagdricka ofta innehölle sackarin, vilket i många fall
tillsattes sedan drycken lämnat bryggeriet. Oaktat att uppsikten över sacka-
rinförbudet hade skärpts och kända överträdelser av detsamma vederbörligen
beivrades, avskräcktes svagdricksbryggarna likväl icke från att olovligen an-
vända sackarin. Orsaken till den bristande respekten för sackarinförbudet an-
såg styrelsen vara att söka däri, att man inom svagdricksindustrien icke syn-
tes kunna inse riktigheten av att tillverkaren av drycken skulle vara betagen
möjligheten att tillsätta sackarin, då det däremot stode konsumenten fritt att
göra detta, samt att sackarinförbudet skulle drabba enbart bryggeriindustrien
och icke gälla jämväl tillverkning av andra slag av närings- och njutnings-
medel. Även om vissa olägenheter sålunda vore förbundna med tillämpningen
av sackarinförbudet beträffande maltdryckerna, ansågo styrelsen likväl frå-
gan om en ändring av bestämmelserna icke böra upptagas till behandling, förr-
än det vore bekant, vilken ställning statsmakterna komme att intaga till frå-
gan om tillverkning och försäljning av sackarinhaltiga närings- och njutnings-
medel i allmänhet.

1928 års
riksdag.

Vid 1928 års riksdag framställdes i två likalydande motioner, nr 107 i för-
sta kammaren och 102 i andra kammaren, förslag om utredning rörande upp-
hävandet av förbudet mot tillsättning av sackarin till maltdryck. I anledning
av dessa motioner anhöll riksdagen i skrivelse den 15 maj 1928, nr 201, under
åberopande av bevillningsutskottets av riksdagen godkända betänkande nr 34,
att Kungl. Maj:t ville föranstalta om utredning, huruvida förbudet mot an-
vändning av sackarin vid tillverkning av svagdricka och mot försäljning av
sackarinhaltigt svagdricka kunde upphävas, ävensom för riksdagen framlägga
de förslag, till vilka utredningen kunde giva anledning.

Bevilningsutskottet vid 1928 års riksdag har i sitt betänkande angående upphävande av förbudet mot tillsättning av sackarin till maltdryck erinrat om vad som tidigare förekommit i ärendet samt därefter anfört följande:

»Såsom av den lämnade redogörelsen torde framgå har strävan att upprätthålla maltdryckernas kvalitet i främsta rummet föranlett rådande förbud mot användning av sackarin vid tillverkning av sådana drycker och mot försäljning av maltdrycker, som äro försatta med sackarin. Det har nämligen tidigare särskilt ur nykterhetssynpunkt ansetts angeläget, att svagdrickat icke försämrades i smak eller näringsvärde genom tillsättning av sackarin.

Efter det nämnda förbud införts hava emellertid vissa ändringar vidtagits i lagstiftningen rörande tillverkning och beskattning av maltdrycker av beskaffenhet att inverka på ifrågavarande spörsmål. Sålunda har i samband med de år 1923 företagna ändringarna i denna lagstiftning fastställts en undre gräns för stamvörtstyrkan hos maltdrycker, så att numera till svagdricka hänföras maltdrycker med en högsta alkoholhalt av 1.8 viktprocent och med en stamvörtstyrka av lägst 4 och högst 6 procent. Utskottet vill vidare framhålla, att årets riksdag bifallit Kungl. Maj:ts proposition nr 36 med förslag till vissa ändringar i maltdryckstillverkningsförordningen, innebärande huvudsakligen att till maltdryck av första klassen skall hänföras jämväl malt-dricka. Med maltdricka förstås sådan maltdryck, som ej innehåller mer än 1.8 viktprocent alkoholhalt och äger en extrakthalt, överstigande 6 men icke 10.5 procent, samt vid tillverkningen undergått sådan särskild behandling, att alkoholhalten i drycken icke kan överstiga den för maltdryck av första klassen fastställda gränsen av 1.8 viktprocent.

Genom att en undre gräns fastställts för stamvörtstyrkan hos maltdrycker, har möjligheten att genom tillsättning av sackarin inskränka användningen av malt vid tillverkning av svagdricka avsevärt beskurits. Det särskilda skäl, som tidigare åberopats till förmån för ett sackarinförbud i fråga om malt-drycker, har därigenom förlorat sin egentliga betydelse såvitt angår svagdricka.

Kontrollstyrelsen har i sitt ovannämnda yttrande förklarat sig icke anse frågan om ändring i förbudet mot användning av sackarin inom bryggeri-industrien böra för närvarande upptagas. Såsom skäl härför har kontrollstyrelsen främst anfört, att spörsmålet i väsentlig grad vore beroende av den ställning, statsmakterna komme att intaga till frågan om tillverkning och försäljning av sackarinhaltiga närings- och njutningsmedel i allmänhet. Emellertid synas knappast utsikter förefinnas för denna frågas lösning inom en näraliggande framtid. Utskottet vill i detta sammanhang erinra om, att i motioner vid årets riksdag hemstälts, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t begära, att ett av en år 1916 tillsatt kommitté utarbetat och år 1921 framlagt förslag angående enhetlig, utvidgad livsmedelslagstiftning måtte efter slutförd granskning föreläggas riksdagen, men att motionerna blivit av kamrarna avslagna. Som en olägenhet vill utskottet framhålla, att förbudet i sin nuvarande form icke kunnat upprätthållas. På sätt såväl kontrollstyrelsen som motionärerna framhållit brytes synnerligen ofta mot detsamma, understundom utan tillverkarens egen förskyllan. Med hänsyn till det nu anförda har utskottet ansett övervägande skäl tala för att sackarinförbudet beträffande svagdricka upphävas. Ett upphävande av detta förbud torde emellertid icke böra ske, utan att en föreskrift införes om skyldighet för tillverkare och försäljare att å kärll, vari sackarinhaltigt svagdricka tillhandahålles, utmärka, att drycken innehåller sackarin. Lämpligen borde i samband härmed en motsvarande bestämmelse införas beträffande läskedrycker och därmed jämförliga drycker.

Säkerligen komme en dylik föreskrift att i jämförelse med gällande förbud innebära en bestämd fördel såväl för konsumenterna som för de säljare, vilka komme att tillhandahålla sackarinfritt svagdricka.

Vad åter angår de alkoholstarka maldryckerna torde icke några olägenheter yppat sig genom sackarinförbudet, och något skäl att undanröja förbudet beträffande dessa drycker synes icke föreligga. Icke heller har utskottet ansett tillrädligt, att nämnda förbud upphäves i fråga om maldricka.»

*Utredning
och förslag
av kontroll-
styrelsen.*

Sedan Kungl. Maj:t den 14 juni 1928 anbefallt kontrollstyrelsen att verkställa den av riksdagen begärda utredningen samt att efter samråd med medicinalstyrelsen till Kungl. Maj:t inkomma med av utredningen föranledda förslag, har kontrollstyrelsen, efter det sådant samråd ägt rum, med skrivelse den 30 december 1929 avgivit utredning och förslag i ämnet. Häröver har kommerskollegium den 18 januari 1930 avgivit infordrat utlåtande.

Sistnämnda förslag överensstämmer i huvudsak med de med propositionen framlagda författningsförslagen.

*Departements-
chefen.*

Departementschefen har i sitt ovannämnda yttrande till statsrådsprotokollet anfört bland annat följande.

I överensstämmelse med riksdagens hemställan i dess skrivelse den 15 maj 1928 hade den nu verkställda utredningen åsyftat allenast ett partiellt upphävande av gällande förbud mot tillverkning och försäljning av sackarinhaltiga maldrycker, nämligen såvitt angår svagdricka. Förbudet vore alltså avsett att kvarstå i fråga om såväl maldrycker av klass II, d. v. s. pilsnerdricka, som s. k. maldricka. Av utredningen framginge, att sackarinförbudet i betydande utsträckning överträdde eller kringginges såvitt angående det slag av svagdricka, brunsvagdricka, som vore föremål för den största konsumtionen. Anledningen härtill syntes vara dels att flertalet konsumenter av sådant svagdricka föredroge en vara med tillsats av sötämne, vartill emellertid av såväl ekonomiska som tekniska skäl socker icke lämpligen kunde användas, och dels att brunsvagdrickat genom tillsats av sackarin eller liknande sötningsmedel erhöle större hållbarhet. Samtliga hörda myndigheter, kontrollstyrelsen, medicinalstyrelsen och kommerskollegium, hade ansett, att sackarinförbudet i fråga om svagdricka numera, sedan jämväl för svagdricka fastställts en viss lägsta extraktgräns, icke vore tillräckligt motiverat och borde borttagas men att samtidigt — i de konsumenters intresse, som icke önskade erhålla svagdricka med tillsats av konstgjort sötämne — borde införas skyldighet för tillverkare och försäljare att å kärll, vari med sådant sötningsmedel tillsatt svagdricka utlämnades eller hölles till salu, anbringa uppgift om förefintligheten av dylikt ämne.

Användningen av sackarin vid tillverkning av läskedrycker.

Såsom framgår av bevillningsutskottets vid 1928 års riksdag förut återgivna betänkande uttalade utskottet, att i samband med införande av skyldighet att tillkännagiva tillsats av sackarin i svagdricka en motsvarande bestämmelse lämpligen borde införas beträffande läskedrycker och därmed jämförliga drycker.

Kontrollstyrelsen har härom i sitt utlåtande anfört:

Kontrollstyrelsen.

»Användning av sackarin vid läskedryckstillverkning är ingalunda ovanligt förekommande, och sackarinet utnyttjas därvid ofta på sådant sätt, att den vara, allmänheten erhåller, blir av mindre tillfredsställande kvalitet. Förekomsten av sackarinhaltiga läskedrycker innebär även betydande olägenheter med hänsyn till den illojala konkurrens, tillverkare av sackarinfria läskedrycker därigenom hava att utstå. Under sådana förhållanden föreligga otvivelaktigt starka skäl för vidtagande av den av bevillningsutskottet i detta hänseende ifrågasatta åtgärden.

Det kan emellertid ifrågasättas, huruvida spörsmålet om utfärdande av dylika bestämmelser lämpligen bör upptagas enbart beträffande läskedrycker och om icke sådana föreskrifter i stället böra meddelas i ett större sammanhang. De ovan antydda olägenheterna av användning av sackarin vid tillverkning av läskedrycker torde göra sig gällande även beträffande vissa andra varor, exempelvis saft, sylt, marmelad och liknande produkter, rörande vilkas tillverkning och försäljning föreligger ett i det föregående omnämnt, av livsmedelslagstiftningskommittén avgivet förslag till författning, innefattande bland annat förbud mot användning vid deras tillverkning av konstgjorda sötningsmedel. Att nu till särskild reglering upptaga ifrågavarande spörsmål allenast i vad rör läskedrycker, synes därför ej böra ske. Det yrkande, i vilket riksdagens ovannämnda hemställan utmynnar, har för övrigt begränsats att avse upphävandet av sackarinförbud beträffande svagdricka.»

Kontrollstyrelsens uppfattning delas av *medicinalstyrelsen*, som i sitt i ärendet avgivna yttrande förklarar sig anse, att frågan om användande av sackarin som sötmedel för läskedrycker och därmed jämförliga drycker av praktiska skäl lämpligast bör lösas i samband med ordnande av livsmedelshandeln genom en allmän livsmedelslagstiftning.

Medicinalstyrelsen.

Kommerskollegium har i här förevarande ämne uttalat, att alldeles oavsett den stora önskvärdheten av att den viktiga frågan om en allmän livsmedelslagstiftning snarast kunde upptagas till slutligt avgörande i ett sammanhang, kollegium väl ansåge, att åtskilliga skäl kunde anföras till stöd för att det nu i fråga om svagdricka förordade deklARATIONSTVÅNGET vid användning av sackarin och liknande konstgjorda sötningsmedel, oberoende av förutnämnda, mera svårlösta fråga, kunne tillämpning även i fråga om läskedrycker. Då emellertid jämväl en dylik starkt begränsad lagstiftning syntes böra föregås av en särskild, mera ingående utredning, än som nu föreläge, ansåge sig kollegium icke i detta samband böra framställa något förslag härom.

Kommerskollegium.

I sitt förenämnda yttrande till statsrådsprotokollet har föredragande departementschefen anfört följande:

Departementschefen.

»1928 års bevillningsutskott har uttalat, att, i samband med införande av föreskrift om skyldighet för tillverkare och försäljare av sackarinhaltigt svagdricka att å kärll, vari drycken tillhandahålles, utmärka förefintligheten av sackarin, en motsvarande bestämmelse lämpligen borde införas beträffande läskedrycker. I denna fråga ansluter jag mig till kommerskollegiets ståndpunkt, att en bestämmelse av sistnämnda innebörd — vilken icke står i nödvändigt samband med införandet av en motsvarande deklARATIONSSKYLDIGHET i

fråga om svagdricka — i varje fall icke bör meddelas utan en mera ingående utredning än den, man i förevarande sammanhang haft anledning verkställa.»

Motionerna
I: 284 och
II: 441.

I de av herr Clemedtson samt herrar Borggren och Törnkvist i Bjuv väckta motionerna har anförts, att de skäl, som talade för att konstgjord sötning av svagdricka skulle av säljaren angivas genom särskild deklARATION, kunde i ännu högre grad förebäras, då det gällde läskedrycker. Då sackarinet i vårt land, såvitt man hade sig bekant, utom i svagdricka endast kommit till användning i saft och läskedrycker, skulle svårigheter ej möta att, i likhet med vad i förenämnda proposition föreslagits beträffande svagdricka, genom särskilda föreskrifter införa skyldighet att deklarerera användningen av sackarin i dessa drycker. Så hade även skett i Tyskland, varest sackarinanvändningen i läskedrycker vore förenad med deklARATIONsskyldighet.

Rätt att använda ris och majs vid tillverkning av viss maltdryck.

I 12 § 1 mom. förordningen den 1 juni 1923 angående tillverkning och beskattning av maltdrycker stadgas, att i skattepliktigt bryggeri må vid tillverkning av maltdrycker användas endast kornmalt, humle, jäst och vatten samt under de villkor, kontrollstyrelsen föreskriver, sockerkulör.

Motionen
II: 235.

I motionen nr 235 i andra kammaren har herr Weibull föreslagit sådan ändring i sistnämnda förordning, att visst tillskott av ris, majs eller dylikt bleve tillåtet vid tillverkning av maltdrycker av tredje klassen, avsedda för export.

Till motivering för den föreslagna ändringen anföres i motionen följande. I det bekymmersamma läge, vari det svenska jordbruket för närvarande befunne sig, vilket påkallat förslag om genomgripande åtgärder till dess förbättrande, vore det icke ur vägen att även taga i betraktande sådana åtgärder, som i och för sig icke vore av den betydelse, att de kunde verksamt bidra till lägets avspänning, men som dock vore ägnade att i någon mån gagna jordbrukare. I detta avseende borde uppmärksammas den möjlighet till utförelse av jordbruksprodukter, som export av maltdrycker innebure. Bestämmelser i maltdryckstillverkningsförordningen om kornmalt såsom det enda medgivna inmäskningsmaterial vid tillverkning i skattepliktiga bryggerier lade emellertid hinder i vägen för den svenska maltdrycksindustrien att med framgång upptaga konkurrens med utländska bryggerier om marknader i utomeuropeiska länder. Det vore nämligen tekniskt ej möjligt att av enbart kornmalt tillverka en produkt, som fyllde de utomordentliga krav på hållbarhet, som export till varma länder förutsatte. Maltdryck, som tillverkats av enbart kornmalt, visade i pasteuriserad form benägenhet att förr eller senare grumlas genom äggviteutfällningar, i synnerhet vid långa transporter och ogynnsam temperatur. Denna olägenhet kunde motverkas eller helt upphävas genom tillskott av äggvitefattigt bryggmaterial, såsom ris, majs eller dylikt. Då sådan tillsättning ej kunde ske i större kvantitet för att icke medföra nackdelar i kvalitetsavseende, bleve det blott fråga om att ersätta en mindre del (högst 20 procent) av kornmalt med råämne av nyssnämnda slag. Syftet att vinna ökad avsättning för svenskt korn skulle därför icke nämnvärt påverkas av tillsatsen av annat råämne än kornmalt.

Över det av sistnämnda motionär väckta förslaget har bevillningsutskottet i *Utredning.* grundlagsenlig ordning inhämtat utlåtande av kontrollstyrelsen, vilket i avtryck såsom bilaga åtföljer detta utlåtande.

På de skäl, som anförts av 1928 års bevillningsutskott, har det sammansatta **Utskottets** utskottet anslutit sig till förslaget att upphäva sackarinförbudet beträffande **yttrande.** svagdricka.

De med propositionen framlagda författningsförslagen hava icke givit utskottet annan anledning till erinran än i fråga om sättet för angivande å kärl, att svagdricka innehåller konstgjort sötningsmedel. Enligt utskottets mening är det önskvärt, att deklARATIONEN om användning av konstgjort sötningsmedel äger rum på ett för den konsumerande allmänheten fullt tydligt sätt. Ordet sackarin torde hava hävdvunnen användning såsom benämning för dylika sötningsmedel. Enligt vad i ärendet uppgivits torde annat konstgjort sötningsmedel än sackarin mera sällan komma till användning i vårt land. Med hänsyn härtill har utskottet, i anslutning till den ståndpunkt sackarinsakkunniga intagit i sitt år 1915 avgivna betänkande, under benämningen sackarin sammanfört alla slag av konstgjorda sötningsmedel.

Delade meningar torde knappast kunna råda därom, att behovet av uppgiftsplikt i fråga om användning av sackarin gör sig gällande med minst samma styrka beträffande läskedrycker som i fråga om svagdricka. Kontrollstyrelsen och medicinalstyrelsen hava emellertid ansett lämplighetsskäl tala för, att frågan om användande av sackarin som sötningsmedel i läskedrycker löses i samband med ordnande av livsmedelshandeln genom en allmän livsmedelslagstiftning.

Denna uppfattning har utskottet icke kunnat dela. På sätt 1928 års bevillningsutskott anført synas knappast utsikter förefinnas för sistnämnda frågas lösning inom en näraliggande framtid. För övrigt stå frågorna rörande sackarinets användning i läskedrycker och i svagdricka i ett sådant sammanhang till varandra, att desamma synas böra lösas efter i stort sett samma linjer. Utskottet har därför anslutit sig till vad i motionerna nr 284 i första kammaren och 441 i andra kammaren föreslagits. Såsom i dessa motioner synes hava förutsatts får det anses önskvärt, att vid en blivande utredning i ämnet jämväl frågan om sackarinets användning i safter göres till föremål för undersökning.

I fråga om tillsynen över deklaraTionsbestämmelsernas efterlevnad göra sig delvis andra synpunkter gällande med avseende å läskedrycker och safter än beträffande svagdricka. Utskottet vill emellertid framhålla angelägenheten av att kontrollbestämmelserna göras enkla samt att kontrollen så anordnas, att densamma icke förorsakar större kostnader eller besvär för vare sig det allmänna eller de personer, som tillverka eller försälja dylika drycker. Det torde kunna antagas, att redan genom förefintligheten av förbud mot att tillhandahålla sådana drycker, försatta med sackarin, utan att uppgift därom lämnas å kärl, vari drycken utlämnas eller tillhandahålles, samt genom införande av bestämmelse om straff vid överträdelse av förbudet, syftemålet med

lagstiftningen bör kunna vinnas. Emellertid synes böra uppdragas åt viss myndighet, förslagsvis kontrollstyrelsen, att meddela föreskrifter angående sättet för uppgiftspliktens fullgörande ävensom att, där så påfordras eller eljest, verkställa analyser för fastställande, huruvida sackarin ingår i drycken.

I motionen nr 235 i andra kammaren har herr Weibull hemställt om upphävande av förbudet mot användning av ris, majs eller dylikt vid tillverkning av maltdrycker av tredje klassen för export. Då detta förbud torde lägga ett bestämt hinder i vägen för bryggeriernas tillverkning av en hållbar vara för export framförallt till varma länder samt, enligt vad kontrollstyrelsen anför, ur fiskalisk synpunkt hinder icke torde möta mot förbudets upphävande, under villkor att den färdiga varan exporteras, har utskottet anslutit sig till det av styrelsen upprättade förslaget till ändringar i maltdrycksförordningen. Utskottet har därvid förutsatt, att ersättning till kontrollombud skall utgå i enlighet med de grunder, som föreskrivits i 3 § 2 mom. och 6 § av kungörelsen den 27 juli 1923 med bestämmelser angående arvode och ersättning åt tjänstemännen vid kontrollen över maltdrycks- och brännvinstillverkningen, samt att Kungl. Maj:t kommer att vidtaga härav betingad ändring i denna kungörelse.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

I) att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition, nr 156, icke kunnat i oförändrat skick bifallas samt med anledning av ej mindre de likalydande motionerna I: 149 av herr Bärge m. fl. och II: 224 av herr Bengtsson i Norup m. fl. än även motionen II: 235 av herr Weibull ävensom med avslag å motionen II: 442 av herrar Weibull och Nygren, antaga

a) nedan införda, såsom *utskottets förslag* betecknade

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

Förslag

till

förordning om vissa ändringar i förordningen den 1 juni 1923 (nr 140) angående tillverkning och beskattning av maltdrycker.¹

Härigenom förordnas, dels att 4 §, Härigenom förordnas, dels att 4 och 12 § 1 mom., 15 § 1 mom. samt 37 § 12 §§, 13 § 1 mom., 15 § 1 mom., 25 §

¹ Vid återgivande av Kungl. Maj:ts förslag hava de delar av förslaget, som icke återfinnas i utskottets förslag, kursiverats. Kursiveringar i sistnämnda förslag utmärka avvikelser från Kungl. Maj:ts förslag eller, i de fall detta icke innebär ändring i gällande maltdryckstillverkningsförordning, från denna förordning.

Kungl. Maj:ts förslag:

2 mom. förordningen den 1 juni 1923 angående tillverkning och beskattning av maldrycker¹ skola, 4 § i nedan angivna delar, erhålla följande ändrade lydelse, dels ock att sista stycket i 49 § samma förordning skall upphöra att gälla.

4 §.

Maldryck — — — proppen.

Har vid tillverkning av svagdricka använts sackarin, *dulcin eller annat konstgjort sötningsmedel*, skall kärl, å vilket drycken utlämnas från bryggeriet, vara försett med uppgiften »*Innehåller konstgjort sötningsmedel*».

Anbringande av stämpel å kärl eller å kork eller propp ävensom av uppgift om användning av *konstgjort sötningsmedel* skall äga rum enligt av kontrollstyrelsen meddelade anvisningar.

När — — — etiketten.

Vad — — — kärl.

12 §.

1. I skattepliktigt bryggeri må för tillverkning av maldrycker användas endast torkat, rostat eller bränt kornmalt, humle, jäst och vatten samt under de villkor, kontrollstyrelsen föreskriver, sockerkulör; dock må vid tillverkning av svagdricka användas sackarin, *dulcin eller annat liknande konstgjort sötningsmedel*.

Utskottets förslag:

samt 37 § 2 mom. förordningen den 1 juni 1923 angående tillverkning och beskattning av maldrycker¹ skola, 4 § i nedan angivna delar, erhålla följande ändrade lydelse, dels ock att sista stycket i 49 § samma förordning skall upphöra att gälla.

4 §.

Maldryck — — — proppen.

Har vid tillverkning av svagdricka använts sackarin, skall kärl, å vilket drycken utlämnas från bryggeriet, vara försett med uppgiften »*Innehåller sackarin*».

Med sackarin förstås i denna förordning varje konstgjort sötningsmedel, som har högre söthetsgrad än raffinerat socker men icke sockrets näringsvärde.

Anbringande av stämpel å kärl eller å kork eller propp ävensom av uppgift om användning av *sackarin* skall äga rum enligt av kontrollstyrelsen meddelade anvisningar.

När — — — etiketten.

Vad — — — kärl.

12 §.

1. I skattepliktigt bryggeri må för tillverkning av maldrycker användas endast torkat, rostat eller bränt kornmalt, humle, jäst och vatten samt under de villkor, kontrollstyrelsen föreskriver, sockerkulör; dock må vid tillverkning av svagdricka användas sackarin.

2. *För visst skattepliktigt bryggeri äger kontrollstyrelsen medgiva, att under de villkor, som kontrollstyrelsen föreskriver, ris eller majs må användas såsom råämne för tillverkning av maldryck av tredje klassen, avsedd*

¹ Senaste lydelse av 37 § 2 mom., se 1928:116.

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

för export, samt socker eller dextros må i lagerkällaren komma till användning såsom tillsats till porter.

Beträffande ris och majs, som i första stycket avses, skall, där ej nedan i denna förordning annat sägs, i övrigt gälla vad i förordningen är stadgat rörande malt.

13 §.

1. Det för tillverkning i skattepliktigt bryggeri avsedda maltet skall krossas å en i bryggeriet uppställd malkross, så förbunden med en självregistrerande, justerad våg, att maltets krossning ej kan äga rum, utan att detsamma först genomgått vågen.

Vad i första stycket sägs skall icke gälla beträffande ris eller majs, som avses i 12 § 2 mom. Dyligt råämne skall på sätt kontrollstyrelsen föreskriver uppvägas och krossas i närvaro av kontrollombudet, som i sådant fall äger åtnjuta ersättning av tillverkaren efter särskilt stadgade grunder.

15 §.

1. I skattepliktigt bryggeri må, med undantag av spannmål samt sackarin, *dulcin eller annat liknande konstgjort sötningsmedel*, ävensom i fall, som avses i 12 § 2 mom., socker, icke finnas ämne, som kan vid tillverkning av maltdrycker användas i stället för malt; dock må kontrollstyrelsen beträffande bryggeri, där tillverkning av läskedrycker bedrivs, mot särskilda villkor kunna medgiva uppläggning i bryggeriet av socker, som erfordras för tillverkning av sådana drycker.

15 §.

1. I skattepliktigt bryggeri må, med undantag av spannmål samt sackarin, ävensom i fall, som avses i 12 § 2 mom., *ris, majs, socker och dextros*, icke finnas ämne, som kan vid tillverkning av maltdrycker användas i stället för malt; dock må kontrollstyrelsen beträffande bryggeri, där tillverkning av läskedrycker bedrivs, mot särskilda villkor kunna medgiva uppläggning i bryggeriet av socker, som erfordras för tillverkning av sådana drycker.

25 §.

Maltets vikt beräknas efter den självregistrerande maltvågens anvis-

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

ning; dock skola i fall, som avses i 13 § 1 mom. andra stycket samt 14 § 2 mom., de av överkontrollören eller i kontrollombudets närvaro gjorda viktbestämningar gälla.

37 §.

2. I skattefritt bryggeri må sackarin, *dulcin* eller annat liknande konstgjort sötningsmedel ej användas vid tillverkning av annan maltdryck än svagdricka.

37 §.

2. I skattefritt bryggeri må sackarin ej användas vid tillverkning av annan maltdryck än svagdricka.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1930.

b) nedan införda, såsom *utskottets förslag* betecknade

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 12 § förordningen den 8 maj 1925 (nr 119) angående försäljning av vissa alkoholfria och därmed jämförliga drycker.

Häri genom förordnas, att 12 § förordningen den 8 maj 1925 angående försäljning av vissa alkoholfria och därmed jämförliga drycker skall i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

12 §.

Vid — — — beredas.

Annan malttryck än svagdricka må ej utlämnas, där den veterligen är försatt med sackarin, *dulcin* eller annat liknande konstgjort sötningsmedel.

Svagdricka, som veterligen är tillfatt sackarin, *dulcin* eller annat liknande konstgjort sötningsmedel, må icke förvaras på försäljningsstället annat än å kärl, som på tydligt framträdande sätt är försedd med uppgiften »In-

12 §.

Vid — — — beredas.

Annan maltdryck än svagdricka må ej utlämnas, där den veterligen är försatt med sackarin.

Med sackarin förstås i denna förordning varje konstgjort sötningsmedel, som har högre söthetsgrad än raffinerat socker men icke sockrets näringsvärde.

Svagdricka, som veterligen är tillfatt sackarin, må icke förvaras på för-

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

nehåller konstgjort sötningsmedel». Därest vid utminuterung svagdricka till köpare utlämnas å tillslutet kärl, skall kärlet vara försett med dylik beteckning.

På — — — maltdryck.

säljningsstället annat än å kärl, som på tydligt framträdande sätt är försett med uppgiften »Innehåller sackarin». Därest vid utminuterung svagdricka till köpare utlämnas å tillslutet kärl, skall kärlet vara försett med dylik beteckning.

På — — — maltdryck.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1930.

II) att riksdagen måtte, i anledning av de likalydande motionerna I: 284 av herr Clemedtson samt II: 441 av herrar Borggren och Törnkvist i Bjuv, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte efter verkställd utredning utfärda eller, i den mån så finnes erforderligt, för riksdagen framlägga förslag till bestämmelser, varigenom för användande av sackarin i läskedrycker uppställas i huvudsak samma villkor, som av utskottet föreslagits beträffande svagdricka.

Stockholm den 19 maj 1930.

På sammansatta bevillnings- och andra lagutskottets vägnar:

IVAR ÖSTERSTRÖM.

Närvarande:

från första kammaren: herrar *Bärg**, *Österström*, *Boman*, *Bergman**, *K. Oscar Ericson* i Oberga, *Wahlmark* och *Mellén**;

från andra kammaren: herrar *Bengtsson* i Kullen, *Björklund*, *Nilsson* i Hörby, *Olsson** i Gävle, *Larson** i Tönnersa, *Hage*, *Olovson** i Västerås och *Petersson* i Lerbäcksbyn.

* Ej närvarande vid justeringen av utlåtandet.

Reservationer:

av herrar *Bengtsson* i Kullen, *Mellén*, *Larson* i Tönnersa och *Petersson* i Lerbäcksbyn, vilka hemställt om avslag å Kungl. Maj:ts förevarande proposition, nr 156;

av herr *Bergman*, som hemställt, att motionen II: 235 av herr *Weibull* icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd; samt

av herr *Hage*.

Stockholm 1930. Kungl. Boktryckeriet, P. A. Norstedt & Söner.

Bilaga.

Kontrollstyrelsen,

med utlåtande i anledning av motion vid 1930 års riksdag om viss författningsändring till främjande av exporten av maltdrycker av tredje klassen.

Till Riksdagens Bevillningsutskott.

Kungl. Maj:t har den 21 februari 1930 anbefallt kungl. kontrollstyrelsen att till riksdagens bevillningsutskott avgiva av utskottet begärt utlåtande i anledning av motionen nr 235 i andra kammaren om viss författningsändring till främjande av exporten av maltdrycker av tredje klassen.

I anledning härav får kontrollstyrelsen anföra följande.

I 12 § 1 mom. av förordningen den 1 juni 1923 (nr 140) angående tillverkning och beskattning av maltdrycker stadgas, att i skattepliktigt bryggeri må vid tillverkning av maltdrycker användas endast kornmalt, humle, jäst och vatten samt under de villkor, kontrollstyrelsen föreskriver, sockerkulör. Motionären hemställer, att riksdagen måtte för sin del besluta om ändring av hithörande bestämmelser i syfte, att visst tillskott av ris, majs eller dylikt bleve tillåtet vid tillverkning av maltdrycker av tredje klassen, avsedda för export.

Till motivering för den föreslagna ändringen anföres i motionen följande. I det bekymmersamma läge, vari det svenska jordbruket för närvarande befunne sig, vilket påkallat förslag om genomgripande åtgärder till dess förbättrande, vore det icke ur vägen att även taga i betraktande sådana åtgärder, som i och för sig icke vore av den betydelse, att de kunde verksamt bidra till lägets avspänning, men som dock vore ägnade att i någon mån gagna jordbrukare. I detta avseende borde uppmärksammas den möjlighet till utförsel av jordbruksprodukter, som export av maltdrycker innebure. Bestämmelser i maltdryckstillverkningsförordningen om kornmalt såsom det enda medgivna inmäskningsmaterialiet vid tillverkning i skattepliktiga bryggerier lade emellertid hinder i vägen för den svenska maltdrycksindustrien att med framgång upptaga konkurrens med utländska bryggerier om marknader i utomeuropeiska länder. Det vore nämligen tekniskt ej möjligt att av enbart kornmalt tillverka en produkt, som fyllde de utomordentliga krav på hållbarhet, som export till varma länder förutsatte. Maltdryck, som tillverkats av enbart kornmalt visade i pasteuriserad form benägenhet att förr eller senare grumlas genom äggviteutfällningar, i synnerhet vid långa transporter och ogynnsam temperatur. Denna olägenhet kunde motverkas eller helt upphävas genom tillskott av äggvitefattigt bryggmaterial, såsom ris, majs eller dylikt. Då sådan tillsättning ej kunde ske i större kvantitet för att icke medföra nackdelar i kvalitetsavseende bleve det blott fråga om att ersätta en mindre del (högst 20 procent) av kornmaltet med råämne av nyssnämnda slag. Syftet att vinna ökad avsättning

för svenskt korn skulle därför icke nämnvärt påverkas av tillsatsen av annat råämne än kornmalt.

*Svenska
bryggare-
föreningen.*

Svenska bryggareföreningen, som av kontrollstyrelsen anmodats avgiva yttrande i anledning av den väckta motionen, har i skrivelse till styrelsen den 7 mars 1930 uttalat sin anslutning till motionens syfte och därvid i huvudsak anfört följande. Maltdrycker, avsedda för export, måste äga betydligt större hållbarhet än maltdrycker, avsedda att saluhållas inom landet, vilket särskilt gällde, när exporten ägde rum till varma länder. Den bristande hållbarhet, som hade sin grund i utveckling av mikroorganismer, vare sig kulturjäst eller andra, kunde visserligen hävas eller motverkas genom maltdryckernas pasteurisering, men genom den verkställda upphettningen erhöles vissa i maltdryckens extrakt befintliga äggviteämnen i stället en benägenhet att utfällas och grumla drycken. Mot detta kolloidkemiska förlopp, som till sina betingelser ej vore vetenskapligt fullt klarlagt, kunde man med hittills kända tekniska metoder icke skydda sig. Enligt vad erfarenheten givit vid handen kunde denna äggviteutfällning på betryggande sätt förhindras genom viss tillsättning av sådant råmaterial som ris eller majs, vilket utmärkte sig för ett äggviteinnehåll av lägre halt och sannolikt annan sammansättning än kornmalt. Rätt att vid tillverkning av maltdrycker för export tillsätta dylika råämnen vore därför ett oeftergivligt villkor för att ernå den grad av hållbarhet, som vore erforderlig vid export. Bryggareföreningen omnämner, att Danmarks export av maltdrycker uppgår till omkring 30,000 hektoliter årligen. Satte man såsom ett första mål för en blivande svensk export en tredjedel av nämnda kvantitet eller 10,000 hektoliter, skulle detta betyda en förbrukning av malkorn av över 200,000 kilogram. Denna myckenhet syntes visserligen ej vara av så stor betydelse för kornodlarna, men hänsyn borde även tagas till att jämte maltdryckerna exporterades flaskor och emballage, utom det att ökad arbetstillgång inom landet bereddades genom tillverkningen av maltdrycker för export.

*Kontroll-
styrelsen.*

Utförseln av maltdrycker från Sverige har hittills varit av allenast ringa omfattning och har, såvitt för kontrollstyrelsen enligt inkomna ansökningar om malkatrestitution är känt, med undantag för de maltdrycker, varmed ångfärjorna å linjen Trälleborg—Sassnitz förses från ett bryggeri i Trälleborg, på senare år uteslutande bedrivits av bryggerier i Göteborg dels för försäljning till främmande länder, dels för proviantering av fartyg, tillhörande därifrån utgående ångbåtslinjer. Utförselns omfattning belyses av nedanstående tabell över de myckenheter maltdrycker, för vilka restitution av malkatt vid export beviljats av kontrollstyrelsen under åren 1925—1929.

Å r	Maltdrycker av		Summa hl.
	II klass hl.	III klass hl.	
1925	25	40	65
1926	63	81	144
1927	299	660	959
1928	160	639	799
1929	112	994	1,106

Den myckenhet malt, för vilken skatt restituerats under samma år, ävensom de restituerade skattebeloppens storlek har utgjort:

Å r	Maltmängd kg.	Restituerad skatt kr.
1925	1,727	1,178
1926	3,687	2,594
1927	21,988	15,812
1928	19,468	14,072
1929	28,433	20,400

Såsom utgångspunkt vid motiveringen av den ifrågasatta lagändringen har i motionen åberopats det intresse, frågan under förhandenvärande omständigheter kan anses äga med hänsyn till jordbruksnäringen. Bryggareföreningen har anfört, att, sedan möjlighet att vid tillverkning av maltdrycker för export kunna använda även andra ämnen än kornmalt beretts, borde såsom ett första mål kunna uppställas att driva upp maltdrycksexporten till omkring 10,000 hektoliter årligen, motsvarande en kornförbrukning av 200 ton. Denna kornförbrukning förutsätter sålunda, att den nuvarande maltdrycksexporten skulle ungefärligen tio-dubblas. Om till jämförelse nämnes, att den svenska kornskörden kan uppskattas till omkring 300,000 ton årligen samt att bryggeriernas årliga maltförbrukning för närvarande uppgår till omkring 30,000 ton, torde härav framgå, att även med ett så kraftigt uppdrivande av maltdrycksexporten, som förutsatts, den på grund härav ökade kornförbrukningen icke kan sägas vara av nämnvärd betydelse för landets jordbruksnäring. Den påverkan, sagda näring skulle röna av det ifrågasatta medgivandet, kan näppeligen enbart för sig motivera vidtagandet av den föreslagna författningsändringen. Däremot synes den omständigheten, att gällande lagstiftning lägger ett bestämt hinder i vägen för användning av de speciella råämnena, som visat sig vara erforderliga i vissa fall för bryggeriernas tillverkning av en fullgod exportvara, kunna utgöra skäl för upptagande av frågan om en sådan ändring i lagstiftningen, som i motionen föreslagits.

Enligt förordningen angående tillverkning och beskattning av maltdrycker är den svenska maltdrycksbeskattningen anordnad i form av råämnesskatt och grundar sig å användningen av ett ensartat bryggmaterial, torkat, rostat eller bränt *kornmalt*, å vars beskaffenhet de utbytesberäkningar, som föregått skattesystemets bestämmande, bygga. Skatten utgår med 65 öre för varje kilogram malt, som medelst en under kronans lås stående självregistrerande våg uppvägs för tillverkningen, med tillägg av 5 öre respektive 10 öre för kilogram malt, överstigande 100,000 kilogram respektive 200,000 kilogram. Användning av annat bryggmaterial än kornmalt är sålunda icke förenligt med det för maltdryckerna gällande skattesystemet. Ris och likartade ämnen hava i allmänhet högre stärkelsehalt och äro mera extraktgivande än kornmalt, varför deras användning ur skattesynpunkt kunna erbjuda fördel för tillverkaren, därest fråga är om produktens försäljning i vanlig ordning inom landet. Den i motionen åsyftade användningen av ris och majs är emellertid avsedd att begränsas till att gälla maltdrycker för export,

för vilka jämlikt 32 § i förordningen rätt till erhållande av restitution av skatten är medgiven. De närmare bestämmelserna om villkoren för dylik restitutions tillgodonjutande återfinnas i kungörelsen den 27 juli 1923 (nr 344) angående restitution av erlagd skatt för malt vid utförsel ur riket av maltdrycker. Den i 5 § angivna beräkningsgrunden för bestämmandet av den myckenhet malt, för vilken skatt, belöpande å den färdiga varan, skall restitueras, är så beskaffad, att genom hänsynstagandet till storleken av extraktutbytet av det använda råämnet någon fördel i detta fall icke uppstår av att använda extraktrikare ämne, emedan den kvantitet av råämnet, för vilken restitution av skatt skall åtnjutas, minskas i förhållande till extraktutbytet. Ur rent fiskalisk synpunkt torde hinder sålunda icke böra möta mot användning av ris eller majs vid tillverkningen under villkor, att den färdiga varan exporteras. Svårigheter möta heller icke att anordna en tillräckligt effektiv kontroll över en dylik användning, vilken kan beräknas förekomma allenast vid ett mycket begränsat antal bryggerier. Kontrollen bör, såsom i liknande fall stadgas i tillverkningsförordningen, bekostas av tillverkaren.

Även om ett bifall till motionen onekligen måste anses innebära ett avsteg från principen om kornmalt såsom det enda medgivna inmäkningsmaterialet vid skattepliktig maltdryckstillverkning, anser kontrollstyrelsen sig i betraktande av det ovan anförda icke böra motsätta sig, att erforderliga författningsändringar bliva vidtagna i syfte, att de bryggerier, som tillverka maltdrycker av tredje klassen för export, må kunna använda ris eller majs vid denna tillverkning. Erforderliga ändringar i förordningen angående tillverkning och beskattning av maltdrycker kunna lämpligen vidtagas i samband med de i Kungl. Maj:ts proposition nr 156 till innevarande års riksdag föreslagna ändringarna i samma förordning.

Kontrollstyrelsen får härjämte överlämna förslag till de ändringar av nyssnämnda förordning, som ett bifall till motionen skulle påkalla. Därvid har styrelsen utgått från den lydelse, som i Kungl. Maj:ts nyssnämnda proposition föreslagits för de paragrafer, vilkas ändringar i nu förevarande sammanhang är erforderlig. Till motivering för ändringarna får styrelsen anföra följande.

12 § 2 mom.

I detta moment, vilket för närvarande innehåller det undantag från råämneshälsöbestämmelserna, som medgivandet att använda socker eller dextros såsom tillsats till porter innebär, har intagits bestämmelse om att ris eller majs må under de villkor, som kontrollstyrelsen föreskriver, användas såsom råämne för tillverkning av maltdryck av tredje klassen, avsedd för export. I motionen har föreslagits, att medgivande skulle gälla »ris, majs eller dylikt». Ett så obestämt angivande av dessa råämnen finner styrelsen kunna medföra olägenheter och anser därför, att medgivandet bör begränsas till att avse ris och majs. De av kontrollstyrelsen meddelade villkoren för rätt att använda ris och majs vid den nu ifrågavarande tillverkningen torde bland annat böra innehålla föreskrift om den största myckenhet av dessa ämnen, som bryggmaterialet får innehålla, samt att ämnena må i bryggeriet förvaras allenast under kronans lås. Den tillverkade drycken bör förvaras å särskild liggare i lagerkällaren. Över hithörande brygder skall tillverkaren föra sådana anteckningar, att kontroll kan utövas å att drycken utlämnas från bryggeriet allenast för export.

13 § 1 mom.

Då ris eller majs, som skall användas för nu ifrågasatt tillverkning, i allmänhet icke kan, på sätt i 13 § 1 mom. stadgas, krossas å den med den självregistrerande vågen förbundna maltkrossen, är erforderligt att beträffande dylika ämnens vägning och krossning meddela undantagsbestämelse. Vägningen och krossningen förutsätts skola äga rum i närvaro av kontrollombudet, som därvid enligt de av kontrollstyrelsen meddelade bestämmelserna även skall hava att övervaka, att riset eller majsen verkligen användes till den anmälda exportölsbrygden.

15 § 1 mom.

Ändringen av detta moment åsyftar beredande av möjlighet att i skattepliktigt bryggeri förvara ris och majs, som erfordras för sådan tillverkning, varom nu är fråga.

25 §.

Då enligt ovannämnda ändring av 13 § 1 mom. förutsättes, att den självregistrerande maltvågen i allmänhet icke kan komma till användning för uppvägning av ris och majs, har i 25 § vidtagits på grund härav erforderlig jämkning i föreskriften rörande bestämmandet av råämnets vikt.

Den i 13 § 1 mom. intagna bestämmelsen om att uppvägning och krossning av ris eller majs, som användes för tillverkning av maldrycker av tredje klassen, avsedda för export, skola äga rum i närvaro av kontrollombudet, vilket i sådant fall skall äga åtnjuta ersättning av tillverkaren, påkallar ändring av 3 § 2 mom. och 6 § av kungörelsen den 27 juli 1923 (nr 339) med bestämmelser angående arvode och ersättning åt tjänstemännen vid kontrollen över maldrycks- och brännvinstillverkningen. Då de i nämnda kungörelse innefattade ersättningsbestämmelserna på sin tid antagits av riksdagen, läser även nu förevarande ersättningsfråga böra prövas av riksdagen. Dylik särskild ersättning utgår för närvarande i fall, som omförmålas i 14 § 3 mom., 22 § 1 mom. och 37 § 1 mom. i maldryckstillverkningsföreskriften. I 3 § 2 mom. av nämnda kungörelse stadgas för dessa fall, att ersättning skall utgå med 2 kronor 50 öre för timme, dock med minst 4 kronor för varje förrättning, varvid överskjutande tid av minst en halv timme räknas såsom hel timme. Den i 13 § 1 mom. i föreskriften föreslagna särskilda ersättningen till kontrollombudet bör även utgå enligt nyss angivna grunder. Erforderligt bemyndigande härom torde av riksdagen lämnas Kungl. Maj:t. Kontrollstyrelsen har velat ifrågasätta, huruvida icke riksdagen av praktiska skäl därvid kunde utan åberopande av de olika författningsrum, i vilka ersättningen omförmålas, generellt bestämma, att särskild ersättning, vartill kontrollombud eller tillsyningsman på grund av stadganden i föreskriften angående tillverkning och beskattning av maldrycker vore berättigad, skulle utgå med 2 kronor 50 öre för timme, dock med minst 4 kronor för varje förrättning, varvid överskjutande tid av minst en halv timme skulle räknas som hel timme men mindre del bortfalla. Då kungörelsen icke innehåller bestämmelser om andra slag av gottgörelse till kontrollombud och tillsyningsmän än arvode (3 § 1 mom.) och den ovan omförmålda särskilda ersättningen (3 § 2 mom.), läser någon otydlighet genom en dylik formulering av stadgandet om ersättningen enligt kontrollstyrelsens mening icke uppkomma.

Angående den jämkning av bestämmelserna i kungörelsen den 27 juli 1923 (nr 344) angående restitution av erlagd skatt för malt vid utförsel ur riket av maldrycker, vartill ett bifall till motionen skulle föranleda, torde det ankomma på Kungl. Maj:t att besluta.

Svenska Bryggareföreningens ovannämnda skrivelse överlämnas härjämte.

I detta ärendes behandling har tillförordnade byråchefen Almgren deltagit såsom föredragande. Stockholm den 19 mars 1930.

C. E. SVENSSON.

Axel Ericson.

Förslag

till

förordning om vissa ändringar i förordningen den 1 juni 1923 (nr 140) angående tillverkning och beskattning av maldrycker.

Häri genom förordnas, att 12 § 2 mom., 13 § 1 mom., 15 § 1 mom. och 25 § förordningen den 1 juni 1923 angående tillverkning och beskattning av maldrycker skola erhålla följande ändrade lydelse.

12 §.

2. För visst skattepliktigt bryggeri äger kontrollstyrelsen medgiva, att under de villkor, som kontrollstyrelsen föreskriver, ris eller majs må användas såsom råämne för tillverkning av maldryck av tredje klassen, avsedd för export, samt socker eller dextros må i lagerkällaren komma till användning såsom tillsats till porter.

Beträffande ris och majs, som i första stycket avses, skall, där ej nedan i denna förordning annat sägs, i övrigt gälla vad i förordningen är stadgat rörande malt.

13 §.

1. Det för tillverkning i skattepliktigt bryggeri avsedda maltet skall krossas å en i bryggeriet uppställd malkross, så förbunden med en självregistrerande, justerad våg, att maltets krossning ej kan äga rum, utan att detsamma först genomgått vågen.

Vad i första stycket sägs, skall icke gälla beträffande ris eller majs, som avses i 12 § 2 mom. Dylikt råämne skall på sätt kontrollstyrelsen föreskriver uppvägas och krossas i närvaro av kontrollombudet, som i sådant fall äger åtnjuta ersättning av tillverkaren efter särskilt stadgade grunder.

15 §.

1. I skattepliktigt bryggeri må, med undantag av spannmål samt sackarin, dulcin eller annat liknande konstgjort sötningsmedel, ävensom i fall, som avses i 12 § 2 mom., ris, majs, socker och dextros, icke finnas ämne, som kan vid tillverkning av maldrycker användas i stället för malt; dock må kontrollstyrelsen beträffande bryggeri, där tillverkning av läskedrycker bedrivs, mot särskilda villkor kunna medgiva uppläggning i bryggeriet av socker, som erfordras för tillverkning av sådana drycker.

25 §.

Maltets vikt beräknas efter den självregistrerande maltvägens anvisning; dock skola i fall, som avses i 13 § 1 mom. andra stycket samt 14 § 2 mom., de av överkontrollören eller i kontrollombudets närvaro gjorda viktbestämningar gälla.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1930.
